

باتوجه با تأکید رئیس جمهوری درباره توسعه فیزیکی مدارس، از شروع فعالیت دولت تا تکون چند درصد از پروژه‌هایی که برنامه‌ریزی شده بود، انجام شده است؟

با توجه به صحبت های رئیس جمهوری مبنی بر به کارگیری ظرفیت‌های عمومی و مردمی برای رفع مشکلات و کمبود تجهیزات، گام اول نهضت مدرسه سازی که شناسایی نظام مسائل و چالش‌ها بود، برداشته شد. با دستور رئیس‌جمهوری جلسه‌ای با همه استانداران کشور داشتیم، طی آن جلسه نظام مسائلی که از پیش شناسایی شده بود را به استانداران منتقل و مسئولیت رسیدگی را به آنها واگذار کردیم. در حال حاضر استانداران، فرمانداران و رؤسای آموزش و پرورش برای یک برنامه ضربتی کوتاه مدت در ساخت هفت هزار و ۸۰۰ پروژه با ما همکاری می‌کنند. این پروژه‌ها شامل ۴۶ هزار و ۵۰۰ کلاس درس می‌شود و امیدواریم بتوانیم در این برنامه کوتاه مدت آن را به سرانجام برسانیم. این پروژه‌ها اهمیت زیادی برای ما دارند، چون پایه و اساس آن مردم هستند؛ یعنی برای هر پروژه یک گروه مردمی یا هیأت امناء تشکیل می‌شود تا از ظرفیت مردم در مساعدت‌های عمرانی، مالی و یا مساعدت‌های پیگیری استفاده شود. با این مساعدت‌ها مردم می‌توانند یک پروژه را در دست بگیرند تا اهداف مورد نظر آن انجام شود. در گذشته نیز یک سری پروژه نیمه داشتیم که اکنون قرار است با سرعت به اتمام برسد. در واقع پروژه‌های نیمه‌تمام اولویت اول بود، اما باتوجه به محدویت‌های منابع دولتی و همچنین چالش‌های مرتبط با تحریم‌های ظالمانه برخی از اهداف محقق نشد، اما حالا تلاش می‌شود یکی از نظام مسائل ما به اتمام رساندن پروژه‌های نیمه تمام باشد.

چند پروژه نیمه تمام را تکمیل کرده‌اید یا در حال تکمیل آن هستید؟

حدوداً ۳ هزار و ۱۵۰ پروژه نیمه تمام در اولویت داشتیم که در سامانه سازمان نوسازی مدارس قرار گرفته است. در پروژه‌های نیمه تمام شرایط متفاوت است، مثلاً ممکن است یک سالن ورزشی یا کلاس درس تجهیز نشده باشد که باید این نواقص را کامل کنیم.

چه تعداد از هفت هزار و ۸۰۰ پروژه که اعلام کردید، به مرحله بهره‌برداری رسیده است؟

دو هزار و ۴۰۷ پروژه در مهر ماه اخیر مورد بهره‌برداری قرار گرفته و تحویل دانش‌آموزان داده شد. فرآیندها نشان می‌دهد، پروژه‌های مدرسه‌سازی در کشور حدود ۵۵ درصد رشد داشته، این ۵۵ درصد طبق آخرین آمار سامانه نوسازی مدارس کشور است. مراحل ساخت و تکمیل یک مدرسه شامل دریافت زمین، پی کتی، انجام سفت کاری، نازک کاری، انقباضات، دیوار محوطه، تجهیز مدارس و راه‌اندازی است. برای اینکه به این آمار برسیم، رئیس‌جمهوری هم انرژی زیادی گذاشتند و جلسات متعددی با مسئولان برگزار کردند. همچنین استانداران به عنوان مسئولان نهضت مدرسه‌سازی در استان معرفی شده‌اند، چون یک طراحی و قالب جدید برای پیشبرد این نهضت در نظر گرفته شده است. هراستان مسئول به نتیجه رساندن پروژه‌های کوتاه مدت است، هر استانی که نتواند پروژه‌های کوتاه مدت خود را به اتمام برساند به سمت پروژه‌های بلند مدت خواهد رفت. در نهایت پروژه‌های بلند مدت باید تا پایان دولت و همچنین تا پایان برنامه هفتم توسعه به اتمام برسند.

درفاز دوم مدرسه‌سازی به‌دنبال چه اهدافی هستید؟ در فاز دوم مدرسه‌سازی طبق برنامه باید در مهر ۱۴۰۵ به اهدافی که داریم، برسیم. یعنی بتوانیم ۵ هزار و ۳۰۰ مدرسه دیگر را تحویل بدهیم و کل پروژه ۷ هزار و ۸۰۰ مدرسه را تکمیل کنیم. البته شرایط در برخی از استان‌ها مانند سیستان و بلوچستان، خوزستان، خراسان رضوی و سایر استان‌هایی که تعداد بیشتری پروژه دارند متفاوت است. در حال حاضر کشور با مشکلات متعددی مواجه است؛

حمیدرضا خان محمدی رئیس سازمان نوسازی مدارس کشور در گفت‌وگو با «ایران»:

تامهرماه ۱۴۰۵ هفت هزار و ۸۰۰ مدرسه می‌سازیم

یکی از مدارس نوسازی در استان سیستان و بلوچستان

کشور با همکاری گسترده مردم شتاب گرفته است. به‌گونه‌ای که تاکنون هفت هزار و ۸۰۰ پروژه مدرسه‌سازی تعریف شده که در صورت تأمین منابع و تحقق روند مشارکت مردم تلاش می‌شود تا مهرماه سال آینده تکمیل شود. این اقدام گام بلند دیگری در مسیر عدالت آموزشی و رفع محرومیت از مناطق دورافتاده به شمار می‌رود. همچنین در مسیر تحقق عدالت آموزشی و فراهم‌سازی فرصت‌های برابر برای دانش‌آموزان سراسر کشور، طرح‌های توسعه

فیزیکی مدارس و ساخت فضاهای آموزشی جدید با هدف کاهش تراکم کلاس‌های درس در حال اجراست؛ اقدامی که با حمایت دولت و مشارکت مردم، گامی مؤثر در بهبود کیفیت یادگیری و ارتقای محیط‌های آموزشی به شمار می‌رود. برای اطلاع از جزئیات بیشتر و روندهای اجرای این طرح‌ها و برنامه‌های آینده با حمیدرضا خان محمدی معاون وزیر آموزش و پرورش و رئیس سازمان نوسازی مدارس کشور گفت‌وگو کردیم.

خواهد شد. یکی از خطوط قرمز ما الزام در استانداردهای فنی است. سعی ما همیشه این بوده که سرعت و هیجانات افرادی که پای کار می‌آیند لطمه‌ای به پروژه و کیفیت مدرسه نزنند. ما پروژه‌هایی داریم که با سرعت ولی در عین حال با کیفیت بالا ساخته شده است؛ مثلاً پروژه‌ای در شهرستان شهریار داریم که در چهار ماه ساخته شد یا پروژه دیگری در شهر قدس با مقیاس بسیار بزرگ طی هفت، هشت ماه به پایان رسید. اگر کاری زمان‌بر می‌شود به دلیل تأمین نشدن اعتبار است، ولی قطعاً کیفیت یکی از شاخص‌های مهم ما برای ساخت مدرسه است. به‌طورکلی باید بودجه پروژه‌هایی که به صورت صنعتی ساخته می‌شوند ۸۰ درصد تأمین شود، چون باید تجهیزات ساخت و ساز را تأمین کنیم.

مدارسی که ساخته می‌شوند بیشتر در کدام استان‌ها و مناطق کشور هستند؟ مقاومت‌سازی مدارس چیزی نیست که به پایان برسد، خصوصاً در نقاطی که تراکم بالاست، مقاومت‌سازی هم به تدریج بیشتر احساس می‌شود. ما در چند منطقه چالش‌های زیادی داریم که یک بخش آن به رشد جمعیت و بخش دیگری به چرخش جمعیت بستگی دارد. در حال حاضر بیشترین پروژه‌های ما در زمینه

ساخت و مقاوم‌سازی مدرسه در استان‌هایی است که چرخش‌های جمعیتی و رشد جمعیت دارند مانند استان سیستان و بلوچستان، تهران (به دلیل مهاجرت‌پذیری و خدمت‌رسانی به کل کشور)، خراسان رضوی، استان خوزستان، آذربایجان غربی، استان البرز و استان فارس. تقریباً ۵۰ درصد از پروژه‌های ما در همین چند استانی که نام بردم وجود دارد و از طرف دیگر خیرین‌ها مانند لرستان تعداد پروژه‌های زیادی دارد، اما تعداد کلاس‌هایشان کم است به دلیل اینکه عمدتاً مناطق این استان روستایی است و کلاس‌های سنگی و کانکسی زیادی دارد.

امسال تعهد خیرین نسبت به سال گذشته افزایش قابل توجهی داشته است. خیرین بیشتر از چه گروه‌هایی هستند و با توجه به افزایش نرخ تورم علت افزایش تعهد خیرین چیست؟ خیرین مدرسه‌ساز از قدیم‌الایام از گروه‌های فعال بوده‌اند، یعنی مدرسه‌سازی و مسجدسازی جزو فرهنگ قدیمی ماست. ما به تازگی با یک خیر تقاهمانه‌ای امضا کردیم که مورد بسیار جالبی بود. این خیر پول حاصل از فروش

استاندارد نیست هم باید مورد توجه قرار بگیرد. (سرانه دانش‌آموزی یکی از استانداردهای آموزشی است که به تراکم کلاس درس مربوط می‌شود). طبق نقشه راه سند تحول که جزو اسناد بالادستی است، سرانه دانش‌آموزی باید به ۸.۳۹ متر برسد. باید تا پایان برنامه هفتم توسعه، مدارسی که سرانه دانش‌آموزی آنها کمتر از سه مترمربع است را شناسایی و برطرف کنیم و به سرانه ۶.۱ مترمربع برسانیم. براین اساس یک سری پروژه هم در مناطق پرتراکم تعریف خواهد شد تا در پی آن تراکم کلاس‌ها کاهش پیدا

کند، در واقع کلاس‌های درس با بیش از ۳۵ دانش‌آموز باید کم شوند. این مواردی که عنوان شد مجموعه نظام مسائلی هستند که در قالب هفت هزار و ۸۰۰ پروژه تعریف شده، البته در این میان پروژه‌های شناور هم داریم. چون برخی از پروژه‌ها توسط خود مردم شناسایی و پیگیری می‌شود به همین دلیل ممکن است آمار پروژه‌ها کم و زیاد شود.

با این اوصاف خیلی از کارهای ما مردمی است و رتبهش جمهوری هم مرتب به مشارکت مردم در کارها و پروژه‌ها تأکید می‌کنند. همچنین در سامانه‌ای که جدیداً از سوی سازمان نوسازی طراحی شده است، پروژه‌های مردمی کاملاً قابل رصد هستند.

رئیس‌جمهوری بودجه سال ۱۴۰۵ را تحویل مجلس شورای اسلامی داده است. طبق برنامه امسال، سهم بودجه سازمان نوسازی مدارس کشور چقدر برآورده شده؟ بودجه تا وقتی مصوب نشود نمی‌توان به‌طور دقیق اعلام کرد که چقدر سهم داریم. اما طبق آنچه که پیش‌بینی شده، تقریباً حدود ۴۰ همت برای اعتبارات عمرانی سازمان نوسازی مدارس کشور در نظر گرفته شده که صرفاً هم به نوسازی مدارس مربوط نمی‌شود و به تأمین تجهیزات در مدارس هم تعلق می‌گیرد. سال گذشته هم اعتبارات سازمان خوب بود و کمک کرد تا بخش زیاد و قابل توجهی از اهداف ما جلو برود، در واقع این اعتبارات تا سه برابر افزایش داشت.

مثلاً یک نفر دیگر می‌گوید کلید و پریزهای مدرسه را تأمین می‌کند. این نوعی دیگر از مشارکت است که بسیاری از مردم و خیرین انجام می‌دهند.

سهم دولت و خیرین در زمینه مدرسه‌سازی چقدر است؟ خیرین همیشه سهم خود را پرداخت می‌کنند البته یک مقدار از بدهی‌های گذشته باقی مانده بود که پرداخت شده است. حدود ۶۱ درصد از پروژه‌هایی که ما به اتمام رساندیم و تحویل آموزش و پرورش دادیم با مشارکت خیرین انجام شده است. اما تقریباً ۴۰ درصد هم به عهده دولت بوده است. تقریباً می‌توان گفت سهم دولت و خیرین در ساخت مدرسه با تفاوت جزئی باهم برابر است. اما در حال حاضر یک سری صنایع پای کار آمده‌اند که خودشان صد درصد کار را انجام می‌دهند. مثلاً در زمینه همکاری با بنیاد علوی، ۵۰ درصد کار را ما و ۵۰ درصد کار را بنیاد علوی پیش می‌برد. اما وقتی کار خیری شخصی می‌شود، شرایط متفاوت است. بعضی از خیرین علاوه دارند به‌طور شخصی یک مدرسه به عنوان مثال به نام پدر یا مادر مرحوم‌شان بسازند.

برای توسعه و تجهیز کتابخانه‌ها و سالن‌های ورزشی مدارس چه اقداماتی انجام شده است؟

شاکل سرانه فضای ورزشی ما در حال حاضر ۰.۴۷ است، اما باید تا پایان برنامه هفتم توسعه آن را به یک متر برسانیم. هم ما و هم معاونت تربیت بدنی آموزش و پرورش اعتباراتی برای تأمین سرانه ورزشی داریم. این اعتبارات را کنار هم گذاشتیم، چون برنامه‌های مشترکی داریم. سالن‌های ورزشی، استخرها و پروژه‌های سنگین به سازمان نوسازی مدارس سپرده شده، اما احداث چمن، حیاط پویا یا تجهیزات ورزشی به عهده معاونت تربیت بدنی است که با هماهنگی سازمان نوسازی انجام خواهد شد. در این زمینه احکامی صادر شده تا سازمان نوسازی مدارس و معاونت تربیت بدنی همکاری بهتری با هم داشته باشند. پیش‌بینی ما این است با اهتمامی که در بودجه‌های سنوایی در نظر گرفته شده، بتوانیم به نقاط مطلوبی در پایان برنامه هفتم توسعه برسیم. تلاش می‌شود مدارس نوساز از فضاهای جانبی مانند کتابخانه، چمن مصنوعی، اتاق تربیت بدنی (وزنه دستی‌ها) و حتی نمازخانه غنی باشد.

اخیراً آتش‌نشانی شهر تهران اعلام کرده فقط بخش اندکی از مدارس شهر تهران آتش‌اندکی هستند. آیا شاخص‌های شما با آتش‌نشانی متفاوت است و آیا شما آمار آتش‌نشانی را تأیید می‌کنید؟

مدارس جدیدی که ما می‌سازیم براساس استانداردهایی است که از پیش به ما اعلام شده و تمام قوانین ساختمان در آن لحاظ شده است. ممکن است آتش‌نشانی یک سری شاخص‌ها اضافه کند که برای ما الزام‌آور نباشد اما در مدارس جدید قطعاً استانداردها رعایت می‌شوند. مدرسی که اکنون ساخته می‌شوند قطعاً استاندارد هستند، مدرسی هم که قبلاً ساخته شده بودند شاید مشکلاتی داشته باشند، اما فراموش نکنیم آموزش و پرورش تمام تلاش خود را برای ارتقای ایمنی فضای آموزشی در حد مقدور انجام می‌دهد. اینکه ایراد کاری بیان شود هیچ مشکلی ندارد، اما باید در کنار بیان اشکال و ایراد کار، تأمین منابع هم در نظر گرفته شود. ما بارها نامه‌های مختلف درباره تأمین اعتبار نوشته‌ایم، مثلاً باید از مدیریت بحران برای ایمن‌سازی مدارس، پول تزریق شود اما این اتفاق نمی‌افتد. در حال حاضر منابع محدود و مشکلات زیاد است ما هم برای اتمام پروژه‌ها کمبود منابع داریم. پاسخ و جزئیات این موضوع در واکنش به ادعای آتش‌نشانی نیز قبلاً در سایت سازمان نوسازی اعلام شده بود.

تعداد مدارس با ۱۰ نفر دانش‌آموز چقدر است و اینکه گفته می‌شود مدرسی با یک دانش‌آموز داریم، صحت دارد؟ سازمان ما دستگاه بهره‌بردار نیست، ما مدارس را می‌سازیم و به آموزش و پرورش تحویل می‌دهیم، اطلاعات بهره‌بردار در اختیار معاونت برنامه‌ریزی آموزش و پرورش است. اما قطعاً مدارس که تعداد دانش‌آموزان آنها اندک است وجود دارد. مثلاً یک مدرسه در استان البرز داریم که یک زمانی ۱۸۰ نفر دانش‌آموز داشت، اما اکنون فقط چهار نفر دانش‌آموز در آن درس می‌خوانند. به این دلیل که اغلب مردم از آن منطقه‌ها و روستاها به شهرهای دیگر کشور مهاجرت کرده‌اند. یکی دیگر از چالش‌هایی که در استان البرز داریم، کمبود زمین است و باید این مسئله به نوعی حل شود. مثلاً می‌توان بخشی از زمین‌های دانشگاه‌های واقع در استان البرز را به آموزش و پرورش واگذار کرد تا ما بتوانیم در آنجا مدرسه بسازیم. ما در استان البرز مشکل اعتبار و خیر نداریم بلکه با کمبود زمین و فضا مواجه هستیم، اما شرایط در روستاهای اطراف چیز دیگری است. مثلاً در منطقه طالقان به علت کثرت فضا سرانه هر دانش‌آموز ۱۷ متر است. به هر حال فرهنگ‌ها تغییر کرده و روستاها تخلیه شده است، اما از طرف دیگر روستاهایی هم داریم که هنوز ساکنین قابل توجهی دارند. مثلاً شهر نیشابور جزو مناطقی است که در آن کشاورزی رونق دارد و هنوز آتچا آب هست و به همین دلیل در روستاهای این شهر مهاجرت کمتر اتفاق می‌افتد. منطقه کبودرآهنگ هم‌دان هم همین‌طور است، چون کشت گندم در آن نقاط هنوز رونق دارد. مناطق و روستاهای کشور ما تنوع بسیار زیادی دارند، بنابراین همه روستا با دیگری متفاوت است، اینک یک روستا خالی از سکنه شده، دلیل نمی‌شود وضعیت همه روستاها همین باشد، بنابراین هنوز هم روستاهایی داریم که جمعیت دانش‌آموزی آنها مورد توجه باشد.

هزینه ساخت هر کلاس درس و مدرسه از صفر تا صد چقدر برای سازمان نوسازی مدرسه تمام می‌شود؟

به نوع پروژه بستگی دارد، یک سری از پروژه‌ها را مردم ساخته‌اند و برای تکمیل به ما تحویل می‌دهند، یک سری پروژه‌ها هم